

کتاب‌های کمک‌درسی و ایزوله کردن دانش‌آموزان

دکتر عظیم محبی، سرپرست دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه معتقد است کتاب‌های کمک‌درسی به دلیل رویکرد خاصی که دارند، برخلاف اصول تعلیم و تربیت و فطرت دانش‌آموز عمل می‌کنند و به جای آزادسازی تفکر، به فکر و اندیشه دانش‌آموز قفل و زنجیر می‌زنند و آن را ایزوله می‌کنند. این یادداشت کوتاه را بخوانید.

در خود تقویت کرده باشد و از ظرفیت خدادادی و خلاقیت خود بهره بگیرد و با مطالعه و پژوهش دریچه‌ای به سوی روشنایی برای خود بگشاید. این فرایند از طریق تعلیم و تربیتی فراهم می‌شود که زمینه فعال‌سازی تفکر را فراهم می‌آورد. اغلب کتاب‌های کمک‌درسی، با این رویکرد هماهنگ نیستند و برخلاف اصول تعلیم و تربیت عمل می‌کنند. به تعبیر بنده به جای آزادسازی تفکر، به فکر و اندیشه دانش‌آموز قفل و زنجیر می‌زنند و آن را ایزوله می‌کنند. لذا معلمان، مدیران مدارس، اولیا و همه مؤسسات آموزشی باید با موضوع تعلیم و تربیت، که با روح و جان دانش‌آموزان ارتباط دارد، رفتاری علمی، عقلی و مسئولانه داشته باشند. باید کمی تأمل کنیم تا تولیدات فرهنگی و عمل ما با اصول تعلیم و تربیت در تضاد نباشند.

خیلی از کتاب‌های کمک‌درسی در عمل، به جای دانش‌آموزان فکر می‌کنند و جواب سؤالات را به شکل حاضر و آماده، در اختیار آن‌ها قرار می‌دهند. این رویکرد آشکارا در تضاد با اصول یادگیری است. بر اساس اصول یادگیری، دانش‌آموز به صورت فطری، پرسشگر است و توانایی حل مسئله را دارد؛ لذا هر کتاب یا موقعیت یادگیری که زمینه تفکر را برای دانش‌آموز فراهم نکند، برخلاف فطرت او عمل کرده است و عملاً زمینه را برای ایزوله فکری او فراهم کرده است. در این صورت، به جای فعال‌سازی فکر و شکوفایی فطریات، از او می‌خواهیم فکر نکنند. دانش‌آموز با جواب‌های آماده و برگزاری آزمون چیزی یاد نمی‌گیرد؛ شاید جواب‌ها را حفظ کند و در آزمون‌ها هم موفق باشد؛ اما این موفقیت نشانه یادگیری عمیق و ماندگار نیست. دانش‌آموز زمانی می‌تواند آینده علمی خود را بسازد که از دوران کودکی به دنبال فهم و کشف مفاهیم بوده، مهارت حل مسئله را